

Plan mot kränkande behandling

Forskarens förskola

Ansvarig rektor: Ida Löfqvist

Giltighetstid: 20240101-20241231

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn och elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en plan mot kränkande behandling är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

En inkluderande och hållbar förskola

Utbildningen i förskolan ska främja *alla* barns utveckling och lärande samt lusten att lära framöver. Förskolan har således ett kompensatoriskt uppdrag att skapa förutsättningar för en hållbar framtid utifrån såväl ett individperspektiv som ett samhällsperspektiv.

Nedan beskrivs förskolans övergripande mål:

Tillgänglig lärmiljö (inkludering) – Den fysiska miljön anpassas utifrån barns olika förutsättningar och behov och tydliggörande pedagogik genomsyrar vårt arbetssätt.

Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA) – Barnen ges ett stort kommunikationsutrymme. Pedagogerna är lyhörda och skapar förutsättningar för *alla* barns kommunikativa initiativ och berättelser.

Lärande för hållbar utveckling (LHU) – Varje barn ges förutsättningar att utveckla ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället.

3. Kartläggning av risker

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Barn kan känna sig utanför i den fria leken.	Vi använder ett verktyg för självskattning som är framtaget av European Agency for Special Needs and Inclusive Education för att genomföra kartläggningen.	Brist på fungerande stödstrukturer. Bristfällig social och pedagogisk tillgänglighet.
Fysiska kränkningar förekommer och barnen känner sig inte alltid trygga i den vardagliga verksamheten eller i schemabrytande aktiviteter.	Vi använder ett verktyg för självskattning som är framtaget av European Agency for Special Needs and Inclusive Education för att genomföra kartläggningen. Samtal med vårdnadshavare. Tillbud rapporterade i STELLA.	För stora gruppssammanhang. Bristande specialpedagogisk kompetens och förmåga hos pedagogerna. Bristande resurser.

Det finns vårdnadshavare som upplever förskolans fysiska miljö som otrygg.	Samtal med vårdnadshavare.	Förskolan har inte varit tydliga i hur man arbetar för att riskminimera fysiska risker samt hur barnen får träna på att hantera de risker som finns.
Barnen känner inte till sina rättigheter.	Självskattningsverktyg framtaget av European Agency for Special Needs and Inclusive Education.	Förskolan har inte varit tydliga nog i sin undervisning kring temat Barnkonventionen.
De högtider som uppmärksammas på förskolan saknar representation.	Översyn över traditioner med utgångspunkt i läroplanen och tidigare årshjul.	Vi har inte reviderat vårt årshjul för traditioner.

4. Utvärdering av genomförda insatser

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Kompetensutveckling i form av kollegialt lärande. Kompetensutvecklingen har följt Skolverkets modul "Tillgänglig förskola".	Kompetensen inom det specialpedagogiska fältet har höjts. Frågan om inkludering är aktuell i samtliga arbetslag. Alla tre arbetslag på förskolan får handledning av specialpedagog samt logoped vid behov.	Kollegialt lärande har haft goda effekter för att höja kunskapsnivån hos personalen. Personalomsättning har gjort att det är aktuellt med fortsatt fortbildning i form av kollegialt lärande för att bygga ett gemensamt metaspråk.
Förbättring av ljudmiljön på förskolan.	Inköp av ljuddämpande gardiner har gjorts till två avdelningar vilket har gjort att miljöer upplevs som mer ljudsmarta.	Förbättringen av ljudmiljön har bidragit till att den fysiska miljön upplevs som lugnare och tryggare.
Hela förskolan har arbetat med ett gemensamt tema: Barnkonventionen.	Att förskolan har ett gemensamt tema och att man det gångna läsåret inledde ett utökat samarbete har lett till en mer likvärdig utbildning. Förskolans resurser har kunnat användas på ett mer ekonomiskt hållbart sätt.	Vi fortsätter att arbeta med ett förskolegemensamt tema: Barnkonventionen.

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Vi strävar efter att skapa en miljö som är så fysiskt trygg som nödvändigt.	Riskavvägningar görs vid förändringar i miljön. Miljön ska erbjuda genomtänkta utmaningar och vi säger hellre ja än nej. Miljön är inkluderande och inbjudande. Utomhusmiljön utvecklas och ses över.	Vi vill att barnen ska känna sig trygga i miljön och kunna hantera risker som de möter i sin vardag. Utomhusmiljön erbjuder möjligheter till meningsfull undervisning i mindre sammanhang som goda möjligheter till varierad fri lek.	Vid varje förändring i miljön. Följs upp av arbetslaget vid reflektioner och vid förändringar som berör hela förskolan följs det upp på APT. Likabehandlingsgruppen följer upp och kartlägger med hjälp av självskattningsmaterialet från European Agency for Special Needs and Inclusive Education, utifrån aspekten ”material för alla barn”.
Vi strävar efter att skapa en miljö som är så socialt trygg som nödvändigt.	Pedagogerna arbetar tematiskt med utgångspunkt i barnkonventionen. Pedagogerna arbetar aktivt för att skapa och upprätthålla relationer. Pedagogerna genomgår under läsåret 23/24 en kompetensutveckling i Npf i förskolan. Kosegrupp upprättar ett nytt årshjul med traditioner som uppmärksammas på förskolan.	Vi vill att barnen ska känna sig trygga i sina relationer och kunna hantera risker som de möter i sin vardag. Barnen ska känna till sina egna och andras rättigheter och bemöta sina medmänniskor med respekt. Pedagogerna får ökad kunskap om hur olika funktionshinder kan påverka barns vardag och därigenom anpassa sitt bemötande och förhållningssätt. Ett ökat inkluderingsfokus kommer att göra barnen mer uppmärksamma på sin omvärld. De ges då möjlighet att dela andras traditioner och ta del av	Kontinuerligt under året. Följs upp av arbetslaget vid reflektioner och vid förändringar som berör hela förskolan följs det upp på APT. Temagruppen följer upp och planerar för att barnkonventionen är en central del av verksamheten. Likabehandlingsgruppen följer upp och kartlägger med hjälp av självskattningsmaterialet från European Agency for Special Needs and Inclusive Education, utifrån aspekten ”inkluderande social miljö”. Kosegrupp tar fram och presenterar ett nytt årshjul med inkluderande

		fler kulturer än bara den egna.	traditioner under vårterminen 2024.
Vi strävar efter att skapa en miljö som är så pedagogiskt trygg som nödvändigt.	Vi påbörjar en omorganisation som möjliggör undervisning i mindre sammanhang. Vi anpassar undervisningen för att alla barn ska kunna tillgodogöra sig den. Arbetsplaner upprättas och följs upp i regelbunden handledning med specialpedagog.	Vi vill att barnen ska känna sig trygga i undervisningen och kunna hantera risker som de möter i sin vardag. Undervisningen ska vara rolig, utmanande och utvecklande. Tidiga insatser ska kunna sättas in vid behov av särskilt stöd.	Kontinuerligt under året. Vid varje APT. Likabehandlingsgruppen följer upp och kartlägger med hjälp av självskattningsmaterialet från European Agency for Special Needs and Inclusive Education utifrån aspekten ”möjligheter att kommunicera för alla barn”.
All personal känner till och agerar i enlighet med likabehandlingsplanen.	Vi lyfter likabehandlingsarbetet på varje APT. Vi går igenom tillbudsrapportering, både praktiskt och med konkreta exempel.	En ökad medvetenhet bland personalen kommer leda till att vi blir bättre på att dokumentera och åtgärda diskriminering och kränkningar men också att förebygga dem.	Kontinuerligt under året. Vid varje APT. Likabehandlingsgruppen.

6. Delaktighet

Barnen har gjorts delaktiga via observationer och intervjuer. När vi har undersökt förskolans sociala och fysiska miljö så har barnen fått svara på frågor som är omformulerade från samma kartläggningmaterial som vi vuxna använt och reflekterat kring.

Delaktighet skapar förankring, därför har vi valt att pedagogerna arbetar förskoleöverskridande med en likabehandlingsgrupp. Se mer under nästa rubrik.

7. Förankring

Likabehandlingsplanen förankras hos personalen med hjälp av likabehandlingsgruppen som består av representanter från alla tre avdelningar. Likabehandlingsgruppen tar med sig frågor från arbetslaget till grupptillfällen och tar med sig tankar från likabehandlingsgruppen till APT och arbetslagen.

Likabehandlingsplanen som sådan förankras inte hos barnen, däremot är likabehandlings- och värdegrundsarbetet levande och förankrat i barngrupperna. Social hållbar utveckling är i fokus i den dagliga verksamheten.

Vårdnadshavare informeras om likabehandlingsplanen vid föräldramöte under höstterminen samt ges löpande information om likabehandlingsarbetet i veckobrev samt mer ingående om arbetet med social hållbar utveckling och Barnkonventionen under utvecklingssamtal på vårterminen.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev:

1. Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/mentor.
2. Klasslärare/mentor kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
3. Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
4. Skyndsam anmälan till Stella-systemet. Utöver anmälningsskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
5. En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
6. I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
7. Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev:

1. Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
 2. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
-

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet, det vill säga tillhörande kvinnligt eller manligt kön. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

- Könsöverskridande identitet eller uttryck

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- Etnisk tillhörighet

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Skolan/förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- Religion eller annan trosuppfattning

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddhism, ateism eller agnosticism.

- Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller begåvningsmässiga och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel- och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. *Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshinder.*

- Sexuell läggning

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom att likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

